

Evropske reke su već najrascepkanije na planeti.

8. septembar 2021. - Predstavljen danas na Svetskom kongresu hidroenergije, novi **standard za hidroenergiju** obaveza je hidroenergetske industrije da smanji negativne uticaje na reke, zajednice i prirodu. Međutim, Standard neće biti dovoljan za rešavanje razaranja koje sektor nastavlja da nanosi ekosistemima i biodiverzitetu u Evropi. Kao i ostatak regiona, reke centralne i istočne Evrope (CEE) već su zasićene hidroenergijom. *„Jedan od primarnih pokretača opadanja slatkovodnog biodiverziteta u slivu Dunava su brane i druga vodna infrastruktura koja utiče na prirodna staništa slatkovodnih vrsta poput dunavskih jesetra, dunavskog lososa i drugih riba, vidri i hiljada drugih vrsta u regionu . U Evropi moramo videti zabranu finansiranja novih hidroenergetskih projekata. Umesto toga, potrebna su ulaganja u odgovarajuće ublažavanje uticaja postojećih, štetnih hidroenergetskih i održivijih opcija poput energije vetra ili sunca “* - **Irene Lucius, regionalna direktorka za očuvanje, WWF za centralnu i istočnu Evropu**

Novi standard za hidroenergiju ne rešava na odgovarajući način uticaje koje bi imale dodatne hidroelektrane u celoj Evropi, a njegovi ‘minimalni pragovi’ (na primer, na lokaciji postrojenja i emisiji stakleničkih plinova) nisu dovoljno strogi da zaštite reke sa protokom vode i kritična staništa ili vrste.

Obaveze Međunarodnog udruženja hidroenergije (IHA) o zaštićenim područjima (PA) predstavljaju prvi, vrlo mali korak napred za industriju koja ima hiljade projekata planiranih ili u izgradnji u zaštićenim područjima. Ovo su prve obaveze koje je industrija preuzela na zaštićenim područjima. U stvari, obaveza na Svetsku baštinu je prvo priznanje industrije da postoje mesta koja bi trebala biti zabranjena za novu hidroenergiju. **Međutim, obaveze IHA -e ne idu dovoljno daleko i nastaviće dopuštati razvoj projekata hidroenergije u zaštićenim područjima, pogoršavajući globalnu krizu prirode.**

Ovo ima katastrofalan uticaj na slatkovodne ekosisteme i biodiverzitet, na primer na jesetru, lososa ili jegulju koja mora da migrira da bi preživela. **Svaki novi hidroenergetski objekat ima dodatne negativne uticaje na slatkovodne ekosisteme u Evropi,** koji se mogu ograničiti samo u ograničenoj meri i priroda više ne može njima upravljati. Većina ovih planiranih objekata ima kapacitet ispod 10 megavata - otprilike isto što i dve velike vetroturbine na kopnu - i tako bi dali zanemarljiv doprinos proizvodnji obnovljive energije. Štaviše, jedna trećina ovih planiranih hidroenergetskih projekata u EU nalazi se u zaštićenim područjima, poput nacionalnih parkova i lokacija Natura 2000, koja bi trebalo da obezbede utočište za najugroženiji evropski biodiverzitet. Ipak, uprkos tome, **hidroenergija**

se i dalje razvija u CIE.

Sa 1000 hidroelektrana, još 400 je planirano ili u izgradnji, Bugarska, Mađarska, Slovačka, Rumunija i Ukrajina već su zasićene. **Sliv Dunava postaje jedan od najugroženijih slivova velikih reka ne samo u Evropi već i širom sveta.** Reka Olt, poreklom iz Karpatskih planina, pokrivena je dugim lancem hidroelektrana. Pojavljuju se brojni novi projekti. Oni uključuju dve velike brane na **Donjem Dunavu**, čiji dizajn datira još iz sovjetske vladavine, i mnoge nove male projekte hidroenergije u Ukrajini. 2.500 (28%) svih planiranih hidroenergije je u zaštićenim područjima (33% u EU); kao što su dva hidroenergetska projekta koji ugrožavaju područja Natura 2000 u **Rumuniji**: jedan u **Nacionalnom parku Defileul Jiului** i drugi u **Rastoliti**, gde je vlada nedavno izmenila zakonodavstvo kako bi otvorila izgradnju brana u svim zaštićenim područjima širom zemlje. *Zabrana hidroenergetskih projekata na lokacijama svetske baštine može se smatrati prvim korakom u industriji, ali to je vrlo mali korak jer ova obaveza ne isključuje nova kretanja u drugim zaštićenim područjima, uključujući međunarodno zaštićena močvarna područja Ramsar. Očigledno je da je hidroenergetska industrija i dalje posvećena izgradnji brana i postrojenja u zaštićenim područjima, što će samo pogoršati krizu prirode. WWF poziva hidroenergetsku industriju da hitno proširi svoje obaveze „zabranjenog kretanja“ izvan područja svetske baštine na druga nacionalno i međunarodno zaštićena područja – kako bi se izbegla izgradnja hiljada planiranih projekata u zaštićenim područjima i sprečila nepopravljiva šteta na većem broju svetskih nasleđa, važna mesta za ljude i prirodu ‘.*

Stuart Orr, WWF -ovo globalno slatkovodno olovo

Hidroenergetska industrija sada mora dokazati da će se ove obaveze koristiti kako bi se izbegle greške iz prošlosti i sprečile nepopravljive štete na većim svetskim zaštićenim područjima. Ostaje da se vidi da li će se vlade i programeri pridržavati preuzetih obaveza ili će nastaviti da stavljaju profit ispred ljudi i planete. Ako preuzete obaveze rigorozno provode sve članice IHA -e, trebalo bi doći do brzog pada broja projekata hidroenergije koji su planirani ili u izgradnji u zaštićenim područjima.

Izvor: WWF